

**Bavaria Sancta Maximiliani Sereniss. Principis Imperii,
Comitis Palatini Rheni, Vtrivsq. Bav. Dvcis Avspiciis**

Rader, Matthäus

Monachii, 1615

S. Henricvs Imperator Avgvstvs, vndequaue, vt videtur, Bavarus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79686)

DE S. HENRICO IMPERATORE.

S. HENRICVS

IMPERATOR AVGVSTVS,

vnde quaque, vt videtur,

BAVARVS.

et 1539.
p. 14. idus
Sextiles.
Adelboldus,
Dietmarus,
Mayus,
Glaber,
Ninotus,
Sagebertus
Chro. MS.
Babenber-
gen. Scrs.
p. 109. veru
Germani-
carum, Sax-
gonicarum,
Boicarum.
Sigonius,
Baronius
Annal. XI
Dietmarus
Bergensis.
Gretseri
nota ad
a. 1014. Ioan.
Sallerius
tagma de
stirpe S.
Henrici
MS. Alij.

Es omnes ab Henrico gestas in certa capita cōjiciam, vt in Carolo M. ad exemplum Tranquilli feci. Primūque de origine majorum, domo, stirpe, sanguine, non ex opinione quorumcunque scriptorum, sed vetustissimorum, & Henrico *Κυρρογόνων* auctoritate, tradam, quæramque, Bojūsne gente (sicut est natali solo) an Saxo genere sit, vindiciasq; (bonā Saxonum veniā) secundū Bojos, non tamen abruptē dabo. Tum deinde de natali terrā, pueritiā, institutione, & iuuentute dicam. Præterea de suscepto regno, imperio, virtutibus bellicis, de pacis item, pietatis, & religionis studijs. Ad hæc, de castimoniā illius, & Cunegundis Imperatricis narrabo. Inter quæ nec aliæ Christianæ virtutes tacebuntur. Postremò de illius consecratione, cū solenni Pontificis decreto inter cæ- lites coli iussus est, quā paucissimis expediam.

Henricum sanctū gente Bojum, non Saxonem fuisse, primū ostēdit Adelboldus, seu Adelbodus, (Athelboldus, Dietmaro) pontifex Traiectensis, Henrico secundo a consilijs & arcanis, cuius hæc sunt verba: Tandem sic in ducatu vixit, quod omnibus placuit, vt de ducatu ** fanlehn* transduceretur ad regnum; de ** vexillo* extolleretur in solium hereditarium. Hereditarium dicimus, quia, vt ab his, qui genealogias computare nouerunt, audiimus, a Karolo Magno ex parte patris decimam septimam; ex parte matris decimam sextam lineam propagationis tenebat. Dietmarus ejusdem aui scriptor Henricum fatu regio natum canit.

Henricus scandit, postquam puerilia vicit,
Ardua virtutum, natus de stemmate Regum:
Huic pater Henricus Dux, & genitrix erat ejus,
Gisla suis meritis æquans vestigia Regis
Conradi patris Burgundia regna tenentis.

Ergo ab utroque parente regiam ducit originem: cū de patre, ex Carolinis ortus, ab matre, reginā Burgundionum. Qui natum ex gente Saxonum tradūt, referunt stemma ad Henricum Aucupem, & tres Othones Imperatores, itēque tres Henricos Aucupis filios, nepotes, pronepotes hoc ordine nascendi:

Henricus

Henricus Auceps rex.

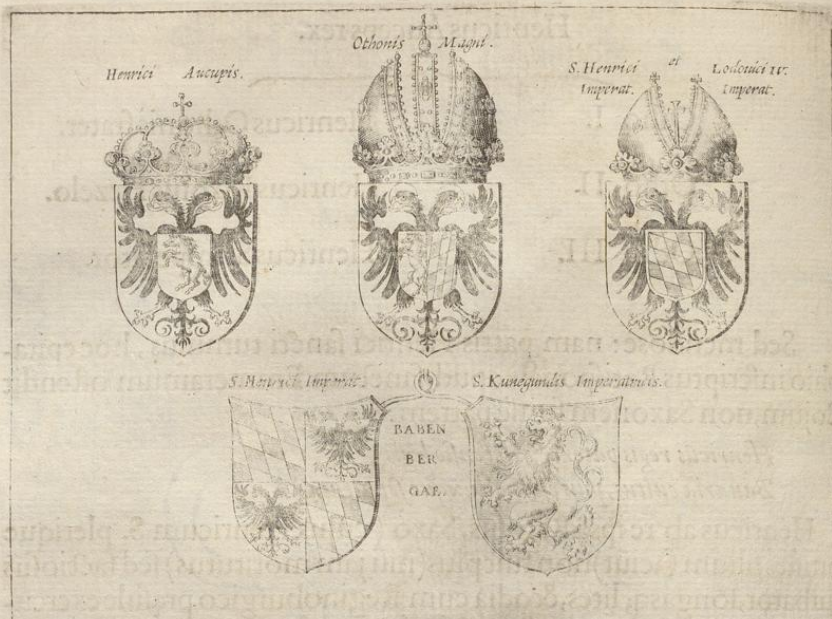
Otho I.	Henricus Othonis frater.
Otho II.	Henricus Rixofus Hezel.
Otho III.	Henricus S. Imperator.

Sed mendosè: nam patris Henrici sancti tumulus, hoc epitaphio inscriptus Ratisponæ, apud sanctum Emmeramum ostendit Bojum, non Saxonem fuisse patrem:

*Henricus regis pater, & defensio legis,
Bavaria cultus, pius est hic duxque sepultus.*

Henricus ab re ipsâ Rixofus, Saxo (cujus Henricum S. plerique omnes filium faciunt) non fuit pius (nisi jam moriturus) sed factiosus turbator, longasq; lites, & odia cum Reginoburgico præfule exercuit. Othonibus Imperatoribus refractarius, affectator imperii, proscrip-<sup>Fabricius.
Dietmar.
180.</sup> tus; nec Ratisponæ, sed in Saxoniâ Gandersheimij extinctus & humatus. Ex quibus conuincas erroris Reisnerum, duos Henricos miscentem, & hunc Rixofum Ratisponæ sepelientem. *Hic, inquit Dietmarus (agit de Henrico Hezelone, & Hezelonis filio) ultima patris sumet & æquiuoci (Hezelonis) monita, qui in Gandersheim obiit ac requiescit, memori seruans pectore, &c.* Gandershemum, seu Gandersheimium oppidum fuit Saxonie, cum nobili Cœnobio, in quo floruit Roswitha poetria & religiosa virgo. Mausolium ibidem fuit principum Saxonie. Gerberga id temporis antistita, Rixofi soror, ut au-<sup>Lib. 7.
c. XXXIX.</sup> ctor est Dietmarus. Pater autem S. Henrici verè pius, & pro sancto cultus. Nam ex Abudiaco pago, qui fuit Henrico Imperatore natale solum, singulis noctibus Ratisponam ad S. Emmerami ædem properauit, ibique in sella è saxo excisa (quæ hodièque visitur, & à me spectata est) quieuit, quoad fores templi panderentur. Docent idem signa gentilitia, Mausoleo ipsius affixa, patrem S. Henrici non fuisse Saxonem, sed Bojum. Abest equus, adsunt reticulati, & decussati rhombi Bojorum. Henricus Auceps rex in mediâ aquilâ signum gestauit V Vitichindæum, equum, inquam, exultantem. Henricus S. aquilam cum rhombis, sine equo, ut est, cum in alijs, tum Babenbergensibus monumenris in hunc modum.

S Idem

Idem Archiepiscopi Treuirenses, & Moguntini è Saxonum stirpe oriundi factitarunt, cum ad crucem Treuirësis equum: eundem Moguntinus ad rotam adungebat. Bruno verò Augustanus Antistes, germanus S. Henrici rhombos cum Augustani Episcopatus insignibus conjunxit, non equum. Sunt alia haud pauca discrimina diuersæ gentis, quæ Ioannes Saller, familiæ nostræ sodalis, apud summam ædem Ratisponæ Ecclesiastes, in syntagmate de stirpe S. Henrici adducit; quòd diuersi hujus & illius sint liberi; quòd Iudithæ duæ fuerint, alteraque Arnolde malo (quamuis Helpidannus optimum appellet) nata, & Henrico Othonis M. fratri nupta, quibusdam parum laudata: altera S. Henrici auia, sancta matrona, de qua Henricus S. in edicto: Quòd (monasterium inferius Ratisponæ) diuine memoriæ, auia nostra Iuditha olim in honorem Dei genitricis Mariæ à fundamentis in Abbatiam crexit: Quòd illa Saxonis conjunx maritum & Saxones concitauit ad occupandam Boicam terram, & justos hæredes excludendos: quòd ytriusque diuersi sint liberi: Quòd Henricus Imperator moriturus, prouinciam non Saxonibus commiserit: committendam alioqui, si Saxo fuisset, popularibus. Miratur Cario, quamobrem præterierit agnatos, ut putabat, suos, sed non erant agnati. Carionis verba infra post vitam S. Henrici leges, quòd hîc serius adscripta apprimi non potuerint. Quòd triginta duos Comites vno patre Babone Abenspergenfi natos singulos

los singulis dynastis & praefecturis donarit: Quod nuptias sororis Giselæ cum rege Pannonum Stephano in Schirensi castro gentilitio celebrarit: Et hoc genus alia multa, quæ ostendunt Henricū Norici & Carinthiæ principem, nūquam Saxonem fuisse. Quæ nos omnia & his multo plura in alium locum accuratius expendēda rejicimus, haud ignari, dubias genealogiarum quæstiones parum ad acta morēsque Sanctorum pertinere; neque tamen semper esse alienas. Hoc tantum hic volumus in antecessum dare, minimè nescij, multa posse cōtrā adferri, quæ rem nonnihil dubiā reddant, vti nondum audeamus abruptè pronunciare, Henricū stirpe Bojū fuisse, non Saxonē, quanquā, vti dixi, propendeo in eam partem, vt Bojum domo existimem. sed comperendino, & ampliùs pronuncio, donec liqueat.

Aspexit Henricus S. primam lucem anno Christi c c i o . l x x i i . prid. Non. Maij, non Ratisponæ, vt Fabricius tradit, sed Abudiaci, vt Auentinus narrat, qui vicus est, & Castrum supra Ratisponam millia passuum decem, ad ripam Danubij, patre Henrico, Norici & Carantanorum regulo, matre Giselā Burgundionum regis filiā, Auo Bertholdo, pao itidē Bertoldo, Arnoldi mali fratre, Abauo * Luitboldo praefecto Austriæ, Arnulphi dynastæ, qui in Nortmannico pralio * cecidit, filio, vt in hoc schemate vides.

* c. c i o . v i i i .
bello i n -
gari o p e -
runt.
* l x c c x c i

ARNULPHVS Comes, Arnulphi Cæsaris praefectus
militiæ in Nordmannico bello.

891.

Luitboldus Princeps, & Austriæ tetrarcha.

907.

Arnoldus malns	Bertholdus, princeps Norici & Carinthiæ.
Juditha Henrici	Bertholdus princeps.
Saxonis vxor.	Henricus, princeps Noricorū & Carinthiæ
	Henricus S. Imperator.

Sacro fonte lustratus ab S. V Volfgango antistite Reginoburgico. Morum & pueritiæ formatores habuit inclitos viros, Bernhardum præsulē Hildeshemensē, virū emendatæ vitæ: Burcardū Vangionē illū, cui postea decreti cælestes honores. S. V Volfgangū famā cælo terraq; notū, de quo quāuis ruditer Dietmarus ejusd. aui scriptor:

Nutrit præclarum VVolfango præsul alumnum,

Qui sequitur Dominum toto conamine Christum.

Qui me locus ferè dubiū reddit, an hic Henricus fu rit etiam Hildesheimij eruditus. Est in S. V Volfgangi historiā, ab Henrico prin-

S 2 cipe

DE S. HENRICO

cipe quatuor liberos ad S. VVolfgangum deductos, vti cælestem ab illo doctrinā, pietatem & religionē haurirent, illumque sanctissimū magistrū singulorum fortunā, statum, conditionē præsensisse, & Henricum quidem ab eo regem identidē appellatū; Giselam sororem reginam; Brunonē Episcopū; Brigittam antistitā. Et sanē cuique sua postea fors rata fuit. Henricus & Rex & Imperator creatus est; q̄ ipsum illi VVolfgangus à morte per ænigma denunciauit, cum visus est sibi Henricus, dum ad cineres defuncti præsulis supplices preces sterneret, multisque votis tutelā se illius cōmendaret, sensisse repētē, coram præsulē astare, juberēq; vti vicinū tumulto parietē cōtemplaretur, legerētque notas illic exaratas: scriptū erat: *POST SEX.* Henricus vigil territus oraculo, nihil prae animi modestiā de imperio somniabat, quod eā tēpestare Saxo omne nomen Christianū cum summo imperio administraret, (quanquam sunt, qui regi jam creato ostentum demum hoc factū post Othonis mortē tradunt, quod mihi verisimile non videtur; nam facilē Henricus jam rex de imperatorio titulo adipiscendo poterat suspicari) existimauit sibi sextū inde diem fatalem fore, magnāque vim pecuniæ in miseros partitus est. Cum deinde præceptum animo diem saluus transisset, sextum ab illo mensem designatum coniecit, rursūque per semestre in curā mortis obeundæ fuit. Cum & illū mensem incolumis exegisset, sextum deinceps annum in expectatione mortis sanctissimē vixit, quo demum rex à proceribus impij, aut certē Augustus à pōtifice p̄nunciatus, tandē assecutus est vaticiniū sui magistri. sua quoq; reliquos fortuna, vti docuerat VVolfgāgus, posteris ānis excepit: Bruno pōtifex Augustanus creatus. Gisela Toxo seu Toxidi Pañonum regi nupsit, nuptiāq; in castro Schirensi, p̄sente totā gente cognatā, solennes agitatae. Brigitta in antistitā sacrarum virginum lecta. Ita Henricus pueritiā, adolescentiā, & iuuentutem in summā vitæ innocentia traduxit; ad quam rem, vti solet, plurimū virtus & institutio VVolfgāgi valuit. Fabricius inde aliq; miscēt acta Rixosi, cū actis pacatissimi principis ac parētis S. Henrici, q̄ pr̄sus diuersi fuisse vidētur, eōq; à me distincti. Vbi Henricus ex Ephebis excessit, ānōsq; puertatis exegit, matrimonio illigandū cēsūere parētes, à quo cū ob integerrimū corporis florē, castāq; mentē, abhorreret, nectamē animū ap̄ire, nec votis suorū repugnare auderet, admisit cōditionē, nobilissimāq; virginē Sifridi Palatini filiā (nō Rheni, vt Fabricius & Reiserus, cōpluresq; alij, p̄didere, sed cōitis ad Mosellā, vnde Mosellani quoq; cognomēto dicti) in cōsortē regni accepit: quib. mox de tuēda virginitate vsūq; tori abstīnēdo, ad exēplū Virginis, ac magnę Dei matris cum Iosēpho, & Pulcherię Augustę cum Marciano in omnē vitā cōuenit.

uenit. Inter hæc Otho III. imperio simul & vitâ defungitur. Henricus multis in Germaniâ Regulis tantæ spei imminentibus ab Heriberto Moguntino, (præsentibus, vt Adelboldus auctor est, Archiepiscopo Salisburgensi, Brixinensi, Herbipolitano, Ratisponensi, Argentinenfi, Batauiensi, Frisingensi, Abbate Fuldensi, alijsq; cum præfulibus, tum dynastis plurimis) rex consalutatur, & Moguntia sub annû Christi 1107. VIII. Idus Iunij sacro oleo imbutus cōsecratur. Competitores alij armis, alij conditionibus ad officium & ordinem redacti. Inter quos primores Echardus Othonis primi ex Ludolpho pronepos, Brunonis Pontificis pater. Sueuorû rector Hermannus. In Boijs Austrijs Tetrarcha Leopoldus, Ezo Palatinus ductâ Othonis III filiâ superbus, Dietericus Lotharingius, omnes in regnum intenti, sed spe frustrati. In Italiâ Ardoinus, seu Hartvvigus, reclamante Arnulpho Mediolanensi pontifice rex proclamatus. Henricus non minus armis valuit, quàm religione. Bella haud pauca, pleraq; tamen omnia secundo euentu gessit. Hermannum Sueuorum regulum ab armis coëgit ad asylum regiae Clementiæ cōfugere. Mox ad easdem aras & Henricus Austrius Leopoldo natus, gente Bojus, domo Schirensis supplex adrepfit. Mouit inde in Italiam contra * Ardoinum, (non ipse tamen præsens, sed per duces) victusq; discessit, vt meminisset se vinci posse, magisq; certo Numine, quàm dubio Marte, & viribus niteretur. Eundem tamē postea Henricus fastu & victoriâ exultantem, armis exiit & regno, vt & ipse meminisset, multos hoc repente altius efferri, vt grauiore mox ruinâ deuoluantur. Henricus inde Boleslaum Boëmum bello petit, pulsôque & victo Iarimurum fratrem sufficit. Inde in Sarmatam Boleslaum Boëmo cognominem, mouit, ingentique prælio victum fugauit. qui mox projectis armis ad mite Henrici ingenium appellauit, pacemque impetrauit. Eodem euentu Balduinus Belgarum regulus occupatâ Valentia, Cæsaris vim armatus, & supplex Clementiam expertus est. Repetit Henricus Italiam, Augustusque Romæ festâ ceremoniâ acclamatus, & à Benedicto VIII. pontifice Maximo inauguratus Græcorum coloniam Trojam, ipso nomine ex omni priorum temporum infelicem obsidet; Græcorum hæc præsidio tenebatur, quam Imperator quarto post, quàm obsederat, mense deditam funditus euerit, (vt nec in Asiâ Phryges, nec in Europâ Græci defendere nomen vrbs & locû Trojæ potuerint) totaq; Apulia in ditionem imperij recepta. Nullus bellorum finis: pacatâ Italiâ, turbarunt rursus Sarmatæ; iterû Boëmus armatur. Iam & Heneti, quos Vinulos, & Sclauos appellât, contra Deum, Diuôsque insurgunt, templisq;

DE S. HENRICO

& sacris omnibus bellum nefarium indicunt. Immo & Saxo furit, sed omnes Henrici virtus strauit, & parere docuit. Nullum narrandi modum faciam, si persequi stilo, omnia Henrici bella, praelia, victorias, coner. Ad religionem sanctissimi Imperatoris transeo, cuius causâ scriptionem hanc potissimum suscepi. Eductus à puero Henricus nil nisi virtutem, & cultum aduersus Numen & omne cælum exercuit. Idemque & optimus Imperator, & fortissimus bellator, & religiosissimus Dei cultor exstitit, vti nec arma (quod instar prodigij est) officerent religioni, nec religio armis. Quin & sibi mutuo suppetias ferebant, cum in periculis Imperator sæpius ad vota recurreret, nec interim laborem bellicum remitteret. Exemplo sit bellum Bohemicum, Sarmaticum, Vandalicum seu Sclauonicum, quod ope magis cælesti, quàm humanâ confecit, vti Nonnosius, (nam hic vitæ auctor apud Canisium & Gretserum existimatur) tradit, cuius verba libet hic ponere, quamuis parum culta, pia tamen & religiosa.

Congregato itaque exercitu, contra prædictas nationes aciem direxit. Et faciens transitum per locum, qui VValbech dicitur, gladium S. Adriani Martyris, qui pro reliquijs multo tempore ibi seruabatur, accepit. Quo accinctus, ex toto corde suo clamauit & dixit: Iudica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me, apprehende arma & scutum, & exurge in adiutorium mihi. Inde progressus, castra metatus est in campo, vbi Merseburgensis Ecclesia sita est, & videns locum desolatum, & in nihilum redactum, ingemuit, & ait: Beate Laurenti Martyr Christi, si tuo interuentu has barbaras nationes, ad quas pergo, Romano imperio & Christianæ religioni subjugauero, hunc locum desolatum tuo nomini consecratum, diuinâ fauente gratiâ, in pristina dignitatis statum reformabo. Vt verò principes Polonia & Boemie, ceterarumque Sclauicarum gentium primates Romanum Imperatorem cum exercitu ad debellandos eos aduenire cognouerunt: innumerabili multitudine collectâ, in bellum ei obuiam processerunt. Quod regi pio per speculatores suos citò innotuit, & sicut in omnibus suis angustijs solebat, ad orationis arma confugit. Inuocatque super se nomine Domini, B. Laurentio, S. Georgio, & B. Adriano Martyribus, se, suumque exercitum protegendum cum summâ deuotione commisit. Et cum omnes perceptione corporis, & sanguinis Domini confortati fuissent, ad locum certaminis venerunt. Vbi cum rex beatus verbis exhortatorijs ad viriliter agendum singulorum animos erexisset, videns innumerabilem aduersariorum multitudinem, clamauit ad Dominum, & ait: Deus, qui conteris bella ab initio, eleua brachium tuum super gentes, qui cogitant seruis tuis mala. Disperge illos in virtute tuâ: & destrue eos protector meus. Pone illas vt rotam, & sicut stipulam ante faciem venti. Hæc dicens, aperti sunt oculi ejus, & vidit gloriosos Martyres, Georgium videlicet, Laurentium, Adrianum, cum Angelo percutiente, exercitum

Imperator
cingit se
gladio S.
Adriani.
Psal. 34.

Voto ob-
stringit se
reparandi
Ecclesiam
Mersebur-
gensem.

S. Henri-
cum confu-
git ad pre-
ces.
Diuis ex-
ercitum
commen-
dat.

Psal. 78.

Videt Im-
perator
Martyres
exercitum
ante occu-
res.

exercitum suum praecedentes: & hostium cuneos ad fugam propellentes. Et sicut exercitus Senacherib ab Angelo percutiente contritus est, & periit: ita & omnis barbarorum ista multitudo per virtutem Dei conterrita, projectis armis, sine effusione sanguinis Christianorum, fugae praesidium quaesivit. Quo viso rex sanctus, elevatis oculis, & manibus in caelum, benedixit Deo cali, & ait: Benedico te rex cali & terrae, qui superbis resistis, & humilibus das gratiam: qui custodis diligenter te, & glorificatus es in gentibus, propter datam nobis de caelo victoriam. Victis ergo barbaris, & quae ad futuram pacem prodesse poterant, firmissima pacatione stabilitis, vir beatus cum suis in suam redierunt cum pace, glorificantes & laudantes Deum, qui saluat sperantes in se. Burgundiones etiam diuinitus vicit. Eluxit ejusdem quoque pietas & clementia in obsidio Trojae, cum defensorum pertinacia, & injurijs laceffit, sanctissime juravit, se urbem à fundamentis excisurum, ciuesque omnes neci daturum; agmine tamen infantium pro deprecatorib. misso flexus, omnibus ignovit, quod nos his verbis ex Glabro alibi denarrauimus.

Sed plenum affectus & dulcium lacrimarum illud est, quod Glaber de S. Henrico Imperatore Trojam Apuliae tum urbem, à Graecis quondam conditam, obsidente exponit, ego ex Glabro. Imperator receptis alijs Apuliae ciuitatibus, à Graecis occupatis, ad Trojam exercitum admouit. Ciues spe subsidij à Basilio Graecorum Imperatore submitendi, obsidionem ad quartum mensem non sine fortitudinis laude sustinuerunt, interimque Imperatori non raro clades magnas intulere: machinas aggeribus admotas, per noctem injectis ignibus corruerunt, subitisque eruptionibus non paucos conciderunt; ut irritatus Imperator jurarit, se, quotquot arma ferre possent, imò quidquid stirpis in vrbe virilis esset, in furcas acturum, tecta incendio vastaturum, totamque ciuitatem solo aequaturum. Instauratis machinis, & crudo corio tectis, ne ignem conciperent, arctius premere coepit obsessos; qui speratis diu auxilijs, tandemque desperatis, Imperatoris iras veriti, quo se verterent, non habebant. Tandem in deditione salutem ultimam experiuntur: legationem instituunt, qualem raro saeculis praeteritis inuenies. Religiosum virum habitu Monachi rogant, ut Ducem se legationis praebat, crucem gesserit: huic quidquid in vrbe pueritiae erat, ac propè infantiae, certo ordine adjungunt. Praeit ille, sequitur agmen puerorum, castra ingrediuntur, clamant omnes lacrimabili gestu: Domine miserere. Cumque vox aures jam Imperatoris feriret, quaesivit, quid insolens haec sibi vellet vociferatio? cernit paruulos; illacrimat; cumque misericordiam ejus implorarent, & ciuitati pacem precarentur, remisit exercitum infantium, omnibus armis fortiolem, in urbem. Et no-

Victoria
insignis.Gratiarum
actio pro
Victoria.Anla san-
cta, cap. 14.
pag. 162.

uit ille, inquit, cardiognosta Deus, ciues impios & perduelles, causam potius horum necis, quàm me esse. Obsessi cum animum Imperatoris permotum, sed nondum flexum & exoratum cognoscerent, admouendos eosdem illi arietes, vel agnos potius putauerunt, posteróque die, cum eodem cultu, cantúque ad Imperatorem allegarunt. Imperator simul ac innocentium voces audiuit, vltro surrexit, & progressus è tabernaculo ad spectaculum, vbi puerorum innocentiam vidit, in illas Domini voces, vt erat religiosissimus, erupit: Misereor super turbam: oblitusque injuriarum, pacem ciuibus hac lege dedit, vt si sibi indulgeri vellent, eam murorum partem, quæ molibus illius bellicis erat objecta, ipsi vltro demolirentur, quæ absque morâ dejecta, iussi principes, ad Imperatorem, datâ publicâ fide, se sistere; prompti ad genua ejus procubuere, quibus, (pacis obsidibus acceptis) imperauit, vt euerfam mœnium partem instaurarent, pacéque compositâ, obsidionem soluit.

Iam quid Imperator non contulit Ecclesiæ Babenbergensi apud Variscos, vbi pontificiam sedem à fundamentis excitauit, omnique suo patrimonio, quod ab Othone Imperatore acceperat, impertito, locupletauit, cum ipse studio seruandi pudoris, improlis Christum ex asse heredem scripsit, vti vicissim, & ipse cum Christo cohares æternû cælo regnaret. Floret is Episcopatus etiam hodie, nupérq; Ioannes Godefridus illustrissimus, optimus & religiosissimus pontifex, Societati nostræ illuc euocatæ domicilium & Muséum collocauit. Instaurauit idem Imperator, & alios Episcopatus per Pannoniâ, Henetorum, Saxonum, Alsatarum, aliorumque Germaniæ populorum per incursiones barbarorum grauissimè afflictos, inter quos fuere Martiburgianus, & Hildesheimensis in Saxoniâ; Misnensis apud Eudosios in Misniâ; Argentinenfis in Alsatia; Parthenopolitanus in Marchia. Omitto Beneuentanum Cœnobium, in Italiâ conditum: regiam munificentiam erga S. Petrum Romæ; erga S. Benedictum Cassinatem, quorum syllabum Leo Ostiensis texuit. Cluniaci sub rem diuinam Diadema regium gemmis & auro cultissimum S. Petro consecrauit. Sensit denique Henrici liberalitatem (cujus plurimæ & signatæ tabule passim leguntur) tota Germania, Italia, Pannonia, quam Gifalâ sorore Toxo in torum legitimum data, vnâ cum rege, quem sanctum postea Stephanum dixere, ad Christi cultum traduxit. Ejusdem religionis autor fuit Sclauis. rem denique Christianâ longè latèque propagauit, vt non tam rex Germaniæ, quàm doctor dici possit. Iam castimonia illius supra omnia exempla est, nec habet nisi vnicum in Oriente Marcianum, & Pulcheriam Augustos,

stos, qui id primum ausi sunt, in regiâ licentiâ tentare, vt in medijs aulae delicijs, tanquam extra aulas, in solitudine positi, vellent Deo puris corporibus litare. Sed Marcianum Pulcheria iurejurando, ne deuotam se cælo contingeret, adigit: Henricus & Cunegundis sponte animi Deo, de corpore suo thus virginitatis adoleuere: Nec minus sanctè custoditus ab utroque pudor, quàm signatus; quod ex candenti ferro à Cunegunde nudis vestigijs, & illæsis calcato patuit, cum regiæ virginis existimatio in discrimen suspicionis, malâ demonis arte, incidisset. Quo attonitus Imperator prodigio, suspensionem omnem ex animo deleuit, & moriturus Augustam, vocatis propinquis, cum hoc elogio reddidit; *qualem accepi, talem reddo; virginem dedisti, virginem recipite.* Nec minus ipse sanctus castusq; atq; imperatrix fuit. Omitto hic claudicationis, stateræ, & calicis aurei in morte visi, calculi, morbi, aliæque apud antiquos scriptores, & membranarum Babenbergenfibus notata miracula; nō quod ea, quemadmodum profanissimi quidam, & ab omni Numine, verâque religione deserti, somnia credam; dormiant illi somnum suum, & nobis fidem cum pietate relinquunt; sed quod plura sint, (præsertim quæ post Imperatoris mortem sunt perscripta) quàm vt hic percenseri commodè possint, & singulari volumine nuper ab nostro Gretsero comprehensa legantur. Quæ me res etiam breuiorem facit, præsertim in Cunegunde & Othone. Sed Henrico vindiciæ fuerunt scribendæ, vt origine Bojum, non Saxonem fuisse (causâ tamen cum vltimâ sententiâ ampliata) ostenderem, quamuis apud Deum non sit Iudæus vel Græcus, sed omnes vnum in Christo IESU. His ergo Henricus præclaris, & immortalibus operibus editis, famæque inclitus, ab mortali & perituro regno ad cæleste & immortale imperium tandem est profectus. Vixit annos quinquaginta duos; regnavit quatuor & viginti, imperauit vndecim. Conditus Babenbergæ, & illustri Mausoléo cultus, ac tandem propter ingentem miraculorum vim ab Eugenio III. anno CIO. CLII (centesimo vicesimo octauo post anno) in censu beatorum collocatus.

Interim tu SALVE IMPERATOR O. M. BOIORVM SIVS, GERMANIAE SOL, ALTER CONSTANTINVS, ALTER THEODOSIVS, ALTER MARTIANVS, RELIQVIS MAIOR, SANCTIOR OMNIBVS: CIVIVM AMOR, HOSTIVM TERROR, CHRISTIANI NOMINIS APVD PANNONAS CONDITOR, VBIQVE PROPVGNATOR, EXEMPLVM ÆVI, CASTIMONIA VIRGINIBVS, RELIGIONE PONTIFICIBVS, RELIQUA VITA CUNCTIS.

Agnoscent sanctitatem Henrici etiam ab omni sanctitate Romanæ fidei alieni; vnus dodecastichon subscribam.

Felix

*Reisnerus
in iconibus
Saxonum.*

DE S. HENRICO IMPERATORE.

*Felix militia, vitâ castusque piusque,
Sumptibus erexi splendida fama meis.
Fratres edomui Cunigunda conjugis ambos:
Flandria quando subit capta, Metisque jugum.
Sarmaticâ fudi junctum cum gente Boemum:
Christiadum docui Pannonia regna fidem:
Quando soror Stephano datur Uxor Gisela Regi:
Cumque Saracenis arma cruenta tuli:
Quid Frisios, Henetosque loquar, Victosque Pelasgos?
Celitis hinc nomen pro pietate fero.
Magna fuit gentes bello frenasse superbas
Gloria: sed major fama, fuisse PIVM.*

*Lib. IV.
p. 150.*

Adde ad signum hoc fol. 103. verba Carionis. Henrico S. mortuo Imperium Occidentis & Bauaria deseruit esse apud stirpem Saxoniam Henrici Aucupis, reuolutum ad Francos. Bauariam Imperator concessit Henrico nepoti ex fratre conjugis Cunegunda & Lotharingia Mosellana, etsi superessent agnati Principes, qui in Saxonia amplius regionibus dominabantur titulo Marchionum Saxonie. Erant enim Henrico Bauaro Ottonis Primi fratri nati Henricus Hecelo, Sancti pater, qui in Bauaria principatu successit, & Bruno Marchio Saxonia, cujus filius Bruno Cognominem filium & Ludolphum reliquit. Ludolpho filij fuerunt Bruno, Ecbertus Vltimi Ecberti pater, & Otto dominus terrarum ad Visurgin propè Vuestualiam, qui ab Henrico quarto Bauariam recepit. Sed ob conspirationem factam in Imperatorem, iterum excussus Henrico Crasso, seu pingui filio comitatum in Ringelheim cum dominio terrarum ad Visurgin reliquit, ut dicitur. Sed Henricus Sanctus hoc testamento præterijt. Id vel persuasum conjugis, vel ob præstitam in bello operam factum esse ratiocinor. Non rectè vereque ratiocinatus est Cario. neque enim ob eas causas Henricus testamento præterijt Saxones, quas Cario narrat, sed quòd Saxones non essent è stirpe Henrici, nec Henricus è Saxonum gente, duceret genus: Non repugno tamen Cunegundis fratris nepoti concessum principatum Bauariæ vel ob preces Augustæ, vel ob nauatam in bello operam.

S. CHVNE.